

τ Veronikan

Nr 2/2010

T-Veronikan ges ut av Örebro Läns Botaniska Sällskap. Bidrag till tidningen, synpunkter på innehållet och tips om botaniska händelser mottages tacksamt av redaktionen. Citat ur T-Veronikan får göras, om källan anges. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända bidrag.

Ansvarig utgivare

Per Erik Persson

Redaktion

Ingrid Engström 019-25 02 01
sven.engstrom@pp.ephone.se

Arne Holmer 0582-407 58
arne.holmer@telia.com

Åke Lindström 019-24 40 49
ake.lindstrom38@telia.com

Björn Nordzell 019-24 40 31
bjorn.nordzell@telia.com

Layout och materialmottagare:

Lena Bjärmark 0587-137 70
eller 0701-75 7125

lena.bjarmark@rememberab.se

Omslagsbilder

Rosling *Andromeda polifolia* Linné fann under sin lappländska resa en vacker, rosenröd blomma, växande i vildmarken på en tuva omgiven av träskets mörka vatten. Han gav blomman namnet *Andromeda* efter den vackra konungadottern som, fjättrad på en holme i havet, skulle offras av fadern för att blidka havsguden Poseidon. Perseus dödade Poseidons utsända havsvidunder och fick *Andromeda* till maka.

Rosling, som växer på mager torvmark på myrar, gungflyn, stränder och fukthedar, blommar i juni. Växten innehåller ett gift som kan orsaka andnöd och förlamningar (gäller förhoppningsvis även på havsvidunder).

Dystarr *Carex limosa* växer gärna i roslingens närhet i myrarnas lagg, men har en mer blygsam framtoning, som ej inspirerat till något vackert eller mytomspunnet namn.

Manusstopp för

T-Veronikan

nr 3/2010 20 aug

Utgivningsplan:

4 nr, febr, april, sept, dec

Annonspriser, kr:

	1 inf	2-4 inf
Helsida	1000	800
Halvsida	700	600
Kvartssida	500	400
Åttondel	350	300

ISSN 1402-2419

Text och illustrationer: Björn Nordzell

Ordföranden har ordet

Per Erik Persson

Meditation över en blåsipppa

Jag minns hur jag som liten pojke tillsammans med mina syskon ivrigt sökte efter vårens första blåsipppa. Oftast var det på en södersluttning i Vena hage på någon barfläck som den fanns. En blomknopp som öppnade sig på en stjälk som började sträckas. Den plockades varligt, togs hem och sattes i en äggkopp som var lagom som vas. Våren var här, även om det kom mer snö som låg någon dag. I Nora Stads och Bergslags tidning kunde man på sin tid läsa om var de första blåsippporna i bygden hittats. Plockar barn blommor nuförtiden? Läger det grunden till ett intresse för växter som vuxen?

Det finns blåsipppor i hela färgskalan av blått och sällan i vitt eller rött liksom sådana med dubbla blommor. I en syrenhäck mot en bäck framför det hus som jag bor i här i Gamla Viker växer det gott om röda blåsipppor. De sprider sig också i gräsmattan vid sidan om. Det är myror som bär omkring fröna som har ett oljerikt bihang som är avsett för dem att äta mot att de sprider dem.

I vårt land växer det blåsipppor upp mot Västerbotten, där det finns några lokaler i rika skogar i trakten av Umeå. Men vanlig blir den först längre söderut.

Blåsipppor växer i södra Finland, i Mellaneuropa och Sydeuropas berg. I nordöstra Kina, Korea och i Japan växer två andra underarter av blåsippan. I Nordamerika finns ett par närliggande arter.

I Japan har man under lång tid tagit vara på blåsipppor med avvikande form och färg, röda, vita och dubbla för att odla. Dessa hade redan bland Edotidens samurajer för århundraden sedan kultstatus och var föremål för meditation. En krigare som både huggar ihjäl sin fiende och mediterar över en blåsipppa.

Under senare tid har man också korsat olika former och fått fram nya sorter. Det finns nu 650 namnsorter av blåsipppor i Japan alla med sin egen blomform, enkla, dubbla och sådana med en inre tät och flerdubbel krans av kronblad. De kan vara blå, röda, vita, gröna eller flerfärgade. Men för att vara attraktiva skall de präglas av asketisk enkelhet.

Det tar tid att dra upp nya individ. Det sker främst genom delning. Även om man nu börjat använda vävnadskulturer. De blir dyra och är något för trädgårdseliten. En engelsk trädgårdsfirma som importerar dem från Japan tar 650 pund eller nästan 7000 kronor för den som är dyrast, en röd med en inre tät krans av kortare kronblad i flera lager. De flesta kostar någon tusenlapp eller mer.

Det här skriver jag den femtonde mars. Snön ligger djup. Det är en solig dag med en vass vind från nordväst. Men snart är vi inne i den tid då vi som har ett starkt intresse för växter får återse gamla bekanta eller möta nya arter.

Och först ut i naturen kommer blåsippporna.

Floran i Hallsbergs socken

Tillägg av Karl Gustaf Nilsson, 2009 del 1. Del 2 kommer i nästa nummer.

P.G. Dalhielm inventerade kärlväxterna i Hallsbergs socken åren 1961 - 1983. Inventeringen redovisades i form av en uppsats i Svensk Botanisk Tidskrift (Dalhielm, 1985). Han hade tidigare beskrivit järnvägsfloran inom Hallsbergs trafikområde i samma tidskrift (Dalhielm, 1984).

”Projekt Närkes flora” startade 1989. Projektet syftar till att ge ut en modern flora över växterna i landskapet Närke. Jag började då att föra anteckningar och göra en del insamlingar för floraprojektet i Hallsbergs socken. Anteckningarna redovisades som en uppsats i T-veronikan (Nilsson, 2003).

Under senare år har mycket hänt på floraområdet. Vid olika inventeringar var det tidigare inte aktuellt, att notera förvildade trädgårdsväxter. Det var heller inte rumsrent att ta med växter, som levde kvar på ödetomter. Inställningen har förändrats. Det är bra. Vi har ju redan flera ursprungliga trädgårdsväxter, som har förvildats i stor skala och anslutit sig till den ursprungliga floran. Jag tänker på blomsterlupin, kanadensiskt gullris, höstgullris, jättebalsamin, videokornell, vintergröna, blek- och klasespirea.

Olika underarter och former noteras numera vid alla florainventeringar. Underarter anges för bl.a. groblad, trampört, femfingerört, tomtskräppa, rödsvingel och storven. Det är också brukligt, att ange former med avvikande blomfärg, såsom vit- och rödblommande blåsippa.

Den 1 augusti 2006 flyttade jag till Hallsberg. Under fyra somrar har jag inventerat floran i närområdet. Dels för att finna nya arter, men även för att undersöka vilka trädgårdsväxter som har kommit ut i naturen, exempelvis genom trädgårdsutkast, med jord- och schaktmassor eller med hjälp av bärätande fåglar. Förutom anteckningar har jag samlat 424 beläggexemplar av flera arter. Beläggexemplaren har skickats till ”Projekt Närkes flora” och förvaras nu i Örebro herbarium, Läns museet Örebro (OREB). Jag skall här nedan försöka redovisa resultatet av min inventering under åren 2006 – 2009.

De flesta arter som förekommer i Hallsbergs socken har tidigare noterats av (Dalhielm, 1984 och 1985) och (Nilsson, 2003). Därför vill jag här främst nämna arter, underarter och former, som ej tidigare uppmärksammats. Av utrymmesskal noteras i regel bara en lokal för dessa arter.

Jag har tagit med ett urval vanliga arter i beskrivningen av grustag, ödetomter och soptipp, för att det skall vara lättare att förstå vad som egentligen växer där. Eftersom det är vanliga arter har jag för dessa nöjt mig med enbart det svenska namnet. Avslutningsvis listas några nya lokaler för tidigare noterade arter. Nomenklaturen följer (Karlsson, 1998).

Trädgårdsflyktingar i skogsmark

Den egna rabatten blir ofta överfull av växter. Grannarna har också fullt i sina rabatter. Då hamnar flertalet övertaliga trädgårdsväxter på komposten eller soptippen och i undantagsfall i något närbeläget skogsområde.

Det stora flertalet växter, som har kommit uti naturen dör efter en vinter, andra lever kvar en tid och slutligen några få arter trivs alldeles utmärkt och bildar stora bestånd i sin nya omgivning. Jättebalsaminen i Kårstahultsskogen och praktgulplisten vid Kårstahult och Korsberget är bra exempel på de sist nämnda.

Här nedan en lista över trädgårdsväxter som påträffats i olika skogsområden:

revsuga (<i>Ajuga reptans</i>)	Folkparken	2006
höstanemon (<i>Anemone hupehensis</i>)	Kårstahult	2009
plymspirea (<i>Aruncus dioicus</i>)	Vadsbron	2007
lila sköldpaddsort (<i>Chelone obliqua</i>)	Kårstahult	2006

rysk kornell (<i>Cornus alba</i> ssp. <i>alba</i>)	Kårstahult	2007
videkornell (<i>C. alba</i> ssp. <i>stolonifera</i>)	Bäckatorp	2007
lingonoxbär (<i>Cotoneaster horizontalis</i>)	Tomta	2007
vårkrokus (<i>Crocus vernus</i>)	Tomta	2008
fänrikshjärta (<i>Dicentra formosa</i>)	Kårstahult	2007
borstnejlika (<i>Dianthus barbatus</i>)	Bäckatorp	2007
balkangemsrot (<i>Doronicum columnae</i>)	Bäckatorp	2007
gemsrot (<i>D. orientale</i>)	Bäckatorp	2009
vintergäck (<i>Eranthis hyemalis</i>)	Folkparken	2008
rosenflockel (<i>Eupatorium purpureum</i>)	Kårstahult	2007
gravfunkia (<i>Hosta crispula</i>)	Kårstahult	2006
brokfunkia (<i>H. undulata</i>)	Kårstahult	2009
jättebalsamin (<i>Impatiens glandulifera</i>)	Kårstahult	2006
praktgulplister (<i>Lamium strumarium</i> ssp. <i>argenteum</i>)	Kårstahult	2006
rosenplister (<i>Lamium maculatum</i>)	Kårstahult	2008
vildkaprifol (<i>Lonicera periclymenum</i>)	Folkparken	2006
rosentry (<i>L. tatarica</i>)	Kårstahult	2006
pärthyacint (<i>Muscaria botryoides</i>)	Kårstahult	2007
pingstlilja (<i>Narcissus poeticus</i>)	Bäckatorp	2009
påsklilja (<i>N. pseudonarcissus</i>)	Bäckatorp	2009
drakmynta (<i>Physostegia virginiana</i>)	Lokvägen	2006
bredrams (<i>Polygonatum hirtum</i>)	Kårstahult	2006
gul nunneört (<i>Pseudofumaria lutea</i>)	Kårstahult	2007
porslinshyacint (<i>Puschkinia scilloides</i>)	Bäckatorp	2008
fontänpil (<i>Salix x pendulina</i>)	Kårstahult	2009
rosenbräcka (<i>Saxifraga x arendsii</i>)	Kårstahult	2008
röd kärleksört (<i>Sedum telephium</i> ssp. <i>telephium</i>)	Bäckatorp	2007
tulpan (<i>Tulipa gesneriana</i>)	Bäckatorp	2009

Spridning av trädgårdsväxter med fåglar

Trädgårdens bärbuskar lockar till sig många fåglar. Olika arter av främst trastar äter med förtjusning bären från flertalet buskar. Kärnorna följer med spillningen och hamnar ofta i naturområden nära bebyggelsen. I vissa fall gror de och ger upphov till nya buskar.

Här nedan några arter som bevisligen hamnat i naturen med hjälp av fåglar:

prakthäggmispel (<i>Amelanchier lamarchii</i>)	Kårstahult	2006
häckberberis (<i>Berberis thunbergii</i>)	Kårstahult	2009
rynkoxbär (<i>Cotoneaster bullatus</i>)	Bäckatorp	2007
spärroxbär (<i>C. divaricatus</i>)	Kårstahult	2009
häckoxbär (<i>C. lucidus</i>)	Kårstahult	2006

spetsoxbär (<i>C. villosus</i>)	Stocksätter	2006
trubbhagtorn (<i>Crataegus monogyna</i>)	Kårstahult	2009
tibast (<i>Daphne mezereum</i>)	Stocksätter	2009
mahonia (<i>Mahonia aquifolium</i>)	Kårstahult	2006
svarta vinbär (<i>Ribes nigrum</i>)	Hässleberg	2009
survinbär (<i>R. x pallidum</i>)	Bäckatorp	2007
trädgårdsvinbär (<i>R. rubrum</i>)	Bäckatorp	2007
krusbär (<i>R. uva-crispa</i>)	Folkparken	2009
idegran (<i>Taxus baccata</i>)	Folkparken	2006

Övriga trädgårdsflyktingar

Det växte en planta av höstanemon emellan körbana och trottoarkant på Parkvägen 1992. Jag lyckades pilla upp plantan, pressade den och skickade den till ”Projekt Närkes flora”. Några år senare fick jag veta, att det var en silvrig höstanemon (*Anemone tomentosum*). Insamlingen hade skickats till Uppsala och blivit bestämd av Svengunnar Ryman. Han berättade, att det var första gången, som den trädgårdsväxten blivit funnen som förvildad i Sverige.

Ginnalalönn (<i>Acer tataricum</i> ssp. <i>ginnala</i>)	buskage Nytorgsgat	2009
hästkastanje (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	lövskog Bäckatorp	2008
ängstoppklocka (<i>Campanula glomerata</i> ssp. <i>glomerata</i>)	gatukant Brunnsgatan	2009
sibirisk nunneört (<i>Corydalis nobilis</i>)	trottoarkant Stocksättersväg	2007
brudslöja (<i>Gypsophila paniculata</i>)	häck Nytorgsgatan	2007
judaspenningar (<i>Lunaria annua</i>)	tripp-trapp-husen Ö. Storg.	2008
blomstertobak (<i>Nicotiana x sanderae</i>)	buskage Pylonbron	2009
kungsmynta (<i>Origanum vulgare</i>)	grusyta nära Lokstallet	2007
orientvallmo (<i>Papaver orientale</i>)	grässlänt Bäckatorp	2007
petunia (<i>Petunia x hybrida</i>)	spricka husfasad Nytorgsgatan	2006
mossflox (<i>Phlox subulata</i>)	gatukant Parkvägen	1992 - 2008
rödfibbla (<i>Pilosella aurantiaca</i>)	grässlänt Kapellgatan	2006
glansros (<i>Rosa virginiana</i>)	gräsmark Lästmakargatan	2007
rosenhallon (<i>Rubus odoratus</i>)	tripp-trapp-husen Ö. Storg.	2008
rödvide (<i>Salix purpurea</i>)	dike Ekoparken	2007
uppländsk vallört (<i>Symphytum x uplandicum</i>)	koloniområde Alle-gatan	2007

Nöd och bröd – om bristen på allting

Lars Löfgren lars.lofgren.arboga@telia.com

Flera perioder av nödår är kända från Närke, i större omfattning senast under 1860-talet och under världskriget.

I Örebro Läns Hushållningssällsks årsberättelse 1868 framhölls renlaven som fodersurrogat för kreaturen, vilken i länet var känd som sådan sedan tidigare:

"Inom Nerike hafva för 16-17 år sedan kor med fördel för smörberedningen under annars goda foder-år dermed utfodrats; men helt säkert har utom fodernöden den överraskande upptäckten af Professor Stenberg, om Renlafvens användbarhet till råmaterial för Brännvin, verkat mera än något annat till borttagandet af fördomen mot den föraktade 'Renmossans' användning som foder. Ty att det, som duger till Brännvin, skall kunna till föda för både människor och boskap beredas, synes vara tydligt för alla dem, som lefva i den tron, att 'brännvinet är musten i säden..'" (ÖLHK 1869).

Enligt samma källa kunde den pulvriserade renlaven blandades med havremjöl till "bakning av hästbröd ... Brist å kornmalt har äfven kommit fattigt folk att göra med framgång krönta försök, att af renlaf och en liten del i stugan mälad råg brygga ett kraftigt dricka...

Renlafven betraktas endast som ett 'nöd-foder', det der ej i allmänhet kommer i fråga att användas annat än vid de lyckligtvis sällsynta missväxtåren...

Oafsett den nytta, som sålunda kan komma dem till del, hvilka, efter 1868 års fodermissväxt äfven komma att upplefva ett kommande dylikt, torde dock några landtmän med hänseende till renlafvens fördelaktiga inflytande på mjölkens

gräddhalt och vintersmörets färg finna skäl att äfven under vanliga foder-år låta laf (renlaf, islandslaf, skägglaf m.fl.) ingå till någon del i utfodringen för kor."

Att missväxtåren var glest uppträdande tog man som ett av flera bevis för att laven inte skulle rovfångas och utrotas:

"Beträffande den skada, som lafvens skördande för de hvarje år i gång varande Brännerierna befaras medföra för mellersta Sveriges tillgång derå, så instämma vi gerna i anbefallande af de försiktighetsmått, som kunna vidtagas till undvikande af rötternas uppryckande; men våga tro, dels att jordegarne icke skola tillåta sköjlingen af ett material, som för deras kreatur äger värde, dels att under vanliga år ... lafbrännvinet knappast kan uthärda konkurrens med sädesbrännvinet..."

Då sålunda renlafven endast som nödfoder kan antagas komma att användas i stort för landtbrukarens behof, ... kunna vi ej instämma i farhågan för renlafvens utrotande i denna del af Sverige, äfven om ett ej aflägsset missväxt-år skulle tvinga till förnyadt anlitande af denna hjälpkälla. Tillgången på renlaf inom detta län är annars så stor, att största delen af den laf, som sistlidne höst uppköptes i Örebro för brännvinstillverkning, samlades inom Ekers och Kihls socknar. Här fås i största mängd och i önskvärdaste grad af renhet från de stora hvitmossarna, hvilka inom länet upptaga en rymd af minst 40 000 tunnland."

Hushållnings-Sällskapetets förvaltningsutskott ansåg 1868 att renlaven var det förnämsta nödfodret "hvarmed utfodringen

just nu härstädes pågåår". De nämner av nödfoder även det s.k. surhöet, d.v.s. blas-ten av potatis, rotkål, blomkål, bönor och rovor, samt löv, ekollon och sjöväss.

Hushållningssällskapets årberättelse för 1869 talar om goda erfarenheter av renlav och surfoder:

"Tillfredställelsen med de gjorda försöken föranledt till kreaturs utfodring med renlaf i stort och mången liten jordegare, hvars förnämsta egendom af inventarier utgjordes af hans få kreatur, har renlafven att tacka för det att han vid inträffande första grönbete hade dessa kreatur i behåll. Äfven ljung har blivit med framgång begagnad, så ock aspbark förmalet till mjöl."

I en bilaga till berättelsen beskrev C. Adelsköld på Lannafors att han på grund av foderbristen 1868 köpt "*så mycket torr Renlaf som kunde erhållas, för användning till gödning av oxar, afsedda för export till England*".

Vid slutet av första världskriget användes åter vad som kan betecknas som nödfoder i stor skala. I Askersunds Veckoblad noterades att "*Intet må förfaras. Åtskilliga firmor i huvudstaden annonsera om inköp av sådana 'värdelösa' ting som maskrosrötter ..., ekollon ..., hästkastanjer ... och björklöv ... samt rönnbär*".

I Laxå bruks arkiv har samlats åtskilliga tidningsurklipp från oktober 1917 om "*bristen på allting*" vari finns uppgifter om maskrosrötter till kaffesurrogat, och ekollon, hästkastanjer, björklöv, ljung och vass till hästfoder samt rönnbär till hönsfoder. Regementsintendenten vid Kungliga livgardet till häst gjorde varje månad av med 30 ton av respektive bladvass, ljung och lav.

Under livsmedelskrisen 1918 samlades på den svenska folkhushållningskommisionens inrådan in 100 000 ton renlav för att dryga ut brödsädesförrådet. Lavgelè blev under en tid ett surrogat för bl.a. konditorernas brist på mjöl och ägg.

Sjöväss

Tillvaratagandet av sjövässen till boskapsfoder från strandängarna vid sjöar och vattendrag kan förmodas ha varit allmänt i äldre tid i all normal lantbrukshållning i Närke, men var på tillbakagång efter den allt mer utbredda vallodlingen. G. von Hofstens manade i Örebro Läns Hushållningssällskaps kvartalsskrift 1869 till en mer omfattande skörd av bladvass *Phragmites australis* och säv *Schoenoplectus lacustris* från sin gård Åkerby på östsidan av sjön Tysslingen:

"Sedan jag vid sjön Tysslingen i flera år sett, att mina torpare afskurit och hemburit en och annan vass-knipa till qvälls-foder åt sina kor, har jag i år sjelf nu i en månad uti egen ladugård dermed ganska rikligen utfodrat 50 kor till nattfoder,...

Ehuru bladvassen naturligtvis är värdefullare än rörvassen, förtäras likväl båda sorterna lika gerna,...

Mjölakens gräddhalt har varit betydlig och smöret af utmärkt beskaffenhet, så att icke den ringaste bismak af vassen uppkommit...

För detta ändamål har jag i år låtit indela hela min strand – 9,000 alnar – emellan Åkerby och alla dess underhafvande och äro dessa nu ifrigt sysselsatta med inbergning af vassen till vinterfoder. Då sjösänkningar de senare åren blifvit utförda på flera ställen i Nerike och dessa vanligen ha till följd en ännu rikare växt på sjövässen än förut, gifves härigenom ännu ett skäl att fästa uppmärksamheten vid detta hittills alltför mycket förbisedda foderämne".

Verksamhetsberättelse 2009 i sammandrag

ÖLBS har genomfört sitt 47:e verksamhetsår. Vid årets slut fanns 113 betalande medlemmar samt två hedersmedlemmar. 2009 års styrelse bestod av ordförande Per Erik Persson, vice ordförande Lena Lindgren, sekreterare Inga Hedgren, kassör Herbert Kaufmann, ledamöter Berit Ragné, Daniel Gustafson, samt suppleanterna Michael Andersson och Tomas Gustafson. Styrelsen har haft fem protokollförda möten.

Under året har det hållits fyra **medlemsmöten** och nio **exkursioner** med sammanlagt 164 deltagare.

Vid årsmötet berättade Ove Nilsson med bilder om den nyligen utgivna Karlskogaffloran. Vid medlemsmötet den 25 mars redovisade Michael Andersson och Daniel Gustafson arbetet med nya och planerade naturreservat i länet och Örebro kommun. Den 18 april besöktes Mantorps-skogen, varvid ett 50-tal exemplar av bombmurklan hittades. Lars Löfgren ledde en vårexkursion till Södra Hammarens ädellövskogslund. I samarbete med Nora Biologiska förening företogs exkursioner till Älvhytteängen och Björskogsån. Kumla och Hallsbergs naturskyddsföreningar inbjöd ÖLBS till en Ombergsexkursion 7 juni. Övriga exkursioner var 28 juni vilda växter i Vattparken, 9 augusti resa till skogsfru och andra växter i Dalarna, samt en svampexkursion den 29 augusti. Vid medlemsmötet den 22 november berättade Björn Nordzell och Ove Nilsson med vackra bilder om Botanikdagarna i Jämtland 2009.

På **de Vilda Blommornas Dag** den 14 juni arrangerade ÖLBS blomstervandringar till 10 olika lokaler spridda över hela länet. Vandringarna lockade c:a 150 deltagare.

Ett flertal av medlemmarna har deltagit i **floraövervakningen** och besökt ett 100-tal lokaler. Länsstyrelsen har samordnat arbetet. Ove Nilsson ansvarar för ÖLBS deltagande.

T-Veronikan har utkommit med fyra nummer, totalt 96 sidor. Materialtillgången har varit god beroende på insända artiklar från medlemmarna om länets växter och svampar.

ÖLBS hemsida har adressen www.olbs.se. Arne Holmer är webbmaster. Hemsidan har haft 1819 besök.

I Herbariet har hållits 11 arbetsmöten med i genomsnitt 10 deltagare.

Arbetet består dels i att fästa upp lösa kollektor och etiketter på herbarieark, dels sortera alla släkten enligt Thomas Karlssons Förteckning över Svenska Kärlväxter, Viss dataregistrering har utförts av Inga Hedgren. En mindre utställning om Herbariet står på stadsbiblioteket i Örebro.

Biblioteket har utökats med Sörmlands Flora och Blekinge Flora. Lena Lindgren är bibliotekarie.

Under året har ÖLBS lagt ut en del av sina aktiviteter på webbsidan **Naturkalendern**, som drivs av Örebro läns Regionförbund.

Läs den fullständiga Verksamhetsberättelsen 2009 på www.olbs.se.

Årsmötet 2010 i sammanfattning

ÖLBS årsmöte hölls den 28 februari i Svenska kyrkans kyrkcentrum i Vivalla, Örebro.

Till årsmötet hade 25 medlemmar kommit. Mötet genomfördes enligt stadgarna.

Ur årsmötesprotokollet kan följande noteras.

Kassarapporten för år 2009 föredrogs av kassör Herbert Kaufmann. Sällskapetets ekonomi är god, men går back på kärnverksamheten med nuvarande medlemsintäkter på 15 640 kr och ungefär motsvarande årlig kostnad för T-Veronikan, ca 14 000 kr för tryckning och porto. Ingående balans vid årets början var drygt 79 000 kr, årets överskott drygt 26 000 kr och utgående balans vid årets slut ca 106 000 kr. Tryckning av rapporten från mykologiveckan 2008 har belastat 2009 års utgifter med ca 23 000 kr. En av årets större intäkter var ersättningen på 15 000 kr från Örebro kommun för ÖLBS inventering av växter och svampar i Latorpsområdet. Sällskapet behöver inte längre deklarerera och betala skatt, varför pengarna på skattekontot utbetalats till sällskapet under året, ca 48 000 kr. Sällskapet erhåller också 2000 kr för floraväkteriet via Svenska Botaniska föreningen. Det konstaterades att i dag går praktiskt taget hela medlemsintäkten till tryckning och distribution av T-Veronikan. Det betyder att vi inte har pengar till sällskapetets övriga verksamhet. Vi kan i längden inte hålla på så, eftersom vi tär på sällskapetets kapital.

I samband med kassarapporten redogjorde Herbert även för förslag till **budget** för år 2010. Då inga invändningar mot förslaget fördes fram godkändes den utan att ett formellt beslut togs. Årsmötet beslutade att medlemsavgiften för 2011 skall vara oförändrad 140 kr för ordinarie medlem och 70 kr för familjemedlem. För stödjande medlemmar (företag och organisationer) beslutades att höja årsavgiften till 2000 kr.

Till **styrelse för år 2010** omvaldes Per Erik Persson på ett år, Daniel Gustafson till vice ordförande på två år och till ledamöter på två år Berit Ragné och Tomas Gustafson. Kvarstår i styrelsen ytterligare ett år gör Inga Hedgren, Herbert Kaufmann och Ove Nilsson. Till suppleanter på ett år valdes Michael Andersson och Lena Lindgren. Som ordinarie revisorer valdes Christer Klingberg och Peter Bernövall och som revisorssuppleant Inger Holst. Till valberedning under ett år valdes Björn Nordzell och Sven Engström.

På förslag från styrelsen beslöt årsmötet att utse Karl Gustaf Nilsson och Ingrid Engström till **hedersmedlemmar** i Örebro läns botaniska sällskap. Hedersmedlemskapet motiveras av bådas stora insatser för sällskapetets verksamhet, för att de bidragit till att intresse för botaniken ökat kännedomen om floran i Örebro län.

I övrigt kan nämnas att mötes- och exkursionsprogram för 2010 godkändes och finns redovisat i T-Veronikan.

Mötet beslutade också att sända en hälsning till en av sällskapetets grundare, Anna-Greta Johanson, samt att sällskapet skulle gratulera Anna-Greta på hennes 95-årsdag den 29 mars.

Läs det fullständiga Årsmötesprotokollet 2009 på www.olbs.se.

ÖLBS Årsmöte 2010

Herbert Kaufmann harangerar ordföranden Per-Erik.
Foton: Arne Holmer.

Kassaraporten och budgeten föredrogs av kassör Herbert Kaufmann.

Per-Erik tackar Leif Sandgren för ett intressant föredrag.

Per Erik Persson och Berit Ragné med hedersmedlemmen Ingrid Engström.

Floran i Hallsbergs socken

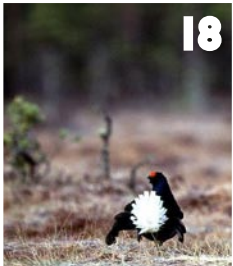
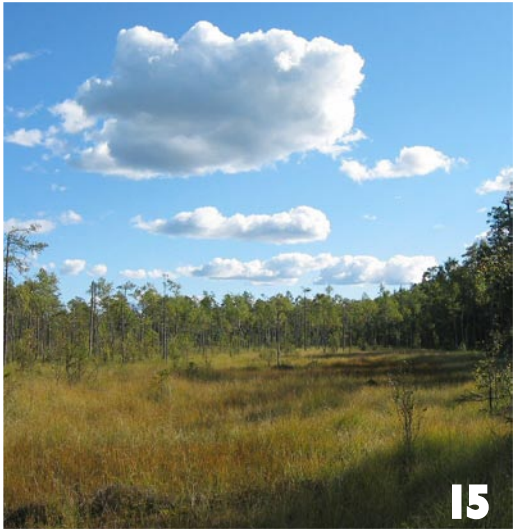

Myrarnas växter

dina kunskaper först. Sedan kan du gå till sid. 22 och läsa de rätta namnen”.

Myllrande våtmarker

Myrskyddsplan för Sverige – hur ser den ut för Örebro läns del?

Text: Michael Andersson, bilder se sid 14 - 15.

Länsstyrelsen arbetar inom det nationella miljökvalitetsmålet *Myllrande våtmarker* med bl a skydd av våtmarker t ex genom bildande av naturreservat. Styrande för skyddet av myrmarker är *Myrskyddsplan för Sverige (MSP)*, som bl a pekar ut vilka myrar som planeras få ett långsiktigt skydd t o m år 2015 (Delrapport – objekt i Svealand, Naturvårdsverket, rapport nr 5668, april 2007). För Örebro läns del pekas 21 objekt ut i MSP. Av dessa har en del redan skyddats som naturreservat medan andra återstår. Sammanfattningsvis har skyddsarbetet gått rätt bra och det ser ut att vara möjligt att nå målet med nuvarande personalresurser och budget för markåtkomst.

Följande tio MSP-objekt har blivit skyddade i sin helhet:

Bromängen, Nora kn, 4 km V om Vikers kyrka. 19 ha varav 10 ha myr och 9 ha skog, myrkomplex med rikkärr och rik kärlväxt- och mossflora. Natura 2000-område, naturreservat bildat 2006. Markägare: Naturvårdsverket.

Getapulien, Lindesbergs kn, strax söder om Grimsö och Bysjön. 1017 ha varav 453 ha öppen myr, 2 ha vatten och 554 ha skog och sumpskog. Skogs- och myrmosaik med ett par större myrar, rikt fågelliv och fjärilsfauna, bl a flera orrspel och tjäderlekar, nattskärna. Naturreservat 2009. Markägare: Sveaskog.

Hällabomossen, Lindesbergs kn, 7 km NV om Storå. 91 ha varav 44 ha myr och 48 ha skog och sumpskog. Myrkomplex med flera myrtyper, skyddsvärd skog, rik kryptogamflora och rikt fågelliv. Naturreservat 2009. Markägare: Sveaskog.

Kojemossen, Laxå kn, 10 km SO om Finnerödja. 612 ha varav 380 ha myr, 18 ha vatten. Natura 2000-område, naturreservat 2008. Markägare: Naturvårdsverket.

Nittenmossen, Ljusnarsbergs kn och Ludvika kn (Dalarnas län), 3 km NNV om Yxsjöberg. 109 ha varav 65 ha öppen myr, 22 ha vatten och 23 ha skog. Mosse beläget på flack sandplan. Enligt Sjörs (1973) ett unikt exempel på koncentrisk respektive excentrisk mossetyp, skyddsvärd skog, rik kryptogamflora. Natura 2000-område, naturreservat 2007 (38 ha i Örebro län). Markägare: Naturvårdsverket.

Rankemossen, Laxå kn, strax V om Toften. 279 ha varav 195 ha myr, 9 ha vatten, 75 ha skog. Myrkomplex med flera mosse- och kärtyper, skyddsvärd skog, rikt fågelliv. Natura 2000-område, naturreservat 2009. Markägare: Naturvårdsverket.

Skagershultsmossen, Laxå och Lekebergs kn:er, 4 km SO om Mullhyttan, 4 km Ö om Hasselfors. 1022 ha varav myr inkl vatten 801 ha, 221 ha skog. Närkes största myr, flera myrtyper, mycket rikt fågelliv. Natura 2000-område, naturreservat bildat i flera omgångar, senast utvidgat 2009. Markägare: Naturvårdsverket och enskilda personer.

Ställbergsmossen, Hällefors kn, 10 km V om Ställdalen. 329 ha varav 199 ha öppen myr, 5 ha vatten, 125 ha skog och sumpskog. Myrkomplex med flera myrtyper, bl a strängflarkkärr, plåtåmossa, rik kryptogamflora bl a en liten förekomst av ringlav. Natura 2000-område, naturreservat 2007. Markägare: Naturvårdsverket.

Västeråsmossen, Hällefors kn, 18 km N om Hällefors tätort. 376 ha varav 237 ha öppen myr, 9 ha vatten, 129 ha skog. Långsträckt myrkomplex med flera myrtyper, skyddsvärd skog och rik kryptogamflora samt rikt fågelliv, bl a flera orrspel. Natura 2000-område, naturreservat 2007. Markägare: Naturvårdsverket.

Örgivsmossen, Degerfors kn, 9 km Ö om centrala Degerfors. 213 ha varav 87 ha öppen myr och 100 ha skog och sumpskog. Myr med flera myrtyper, skyddsvärd skog, rik kryptogamflora och rikt fågelliv. Naturreservat 2009. Markägare: Naturvårdsverket.

Följande sex MSP-objekt är under pågående reservatsbildning:

Dammossen-Röberghagemossen, Nora och Örebro kn:er, i norra Kilsbergen. 56 ha varav 54 ha myr och 2 hektar skog. Myrkomplex med flera olika myrtyper och artrik fjärilsfauna, bl a de rödlistade arterna väddnätfjäril och kärttofsspinnare. Natura 2000-område.

Markägare: Naturvårdsverket.

Dammsjömossen, Örebro och Lekebergs kn:er, i mellersta Kilsbergen. 285 ha varav 82 ha myr, 7 ha vatten, 197 ha skog. Myrkomplex med flera olika myrtyper, skyddsvärd skog, artrik kryptogamflora och rikt fågelliv med bl a stort orrspelel och stort tjäderspelel. Delvis Natura 2000-område, delvis naturreservat 2006. Reservatsbildning pågår för återstående delar.

Markägare: Naturvårdsverket och enskilda personer.

Glotttrakärret-Venerna, Hallsbergs kn, väster om Hjortkvarn. 135 ha varav 106 ha myr, 14 ha vatten, 14 ha skog. Ett stort översvämningskärr längs Haddeboån med rikt fågelliv. Natura 2000-område. Markägare: Naturvårdsverket och Boo-Hjortkvarn.

Lannaforskärret, Örebro kn, 1,5 km SV om Garphyttans centrum. 46 ha varav 3 ha öppen myr, resten skog och sumpskog. Området innehåller två rikkärr (Närkes största) och kalkbarrskog med rik kärlväxt- moss- och svampflora samt rik molluskfauna.

Markägare: Naturvårdsverket och enskilda personer.

Mickelsruds Stormosse, Degerfors kn och Kristinehamns kn (Värmlands län), 3,5 km NV om Åtorp. 358 ha varav 343 ha myr och 15 ha skog. Myrkomplex med flera olika myrtyper, bl a strängflarkärr, vilket är ovanligt sydligt beläget för denna myrtyp som annars är nordlig. Natura 2000-område, reservatsbildning pågår. Markägare: enskilda personer.

Venakärret, Nora kn, 3 km V om Vikers kyrka. 65 ha varav 35 ha öppen myr, 8 ha vatten och 23 ha skog och sumpskog. Venakärret översvämmas tidvis av den genomflytande Venaån och är sannolikt Svealands största rikkärr med artrik kärlväxt- och mossflora. Natura 2000-område, reservatsbildning pågår. Markägare: Naturvårdsverket och enskilda personer.

Följande fem MSP-objekt saknar skydd och reservatsbildning är inte påbörjad:

Björnhöjdsmossen-Tommossen, Hällefors kn, strax V om Sävsjön, 14 km N om Hällefors samhälle. 541 ha varav 258 ha myr, 23 ha vatten och 266 ha skog. Skyddsvärd skog, rik kryptogamflora och rikt fågelliv med bl a smålom, trana, tretåig hackspett, orre och tjäder. Saknar skydd. Markägare: Bergvik Skog AB.

Hallfallsmossen, Lindsbergs kn, 3 km NO om Grönbo. 938 ha varav 466 ha öppen myr, 6 ha vatten och 447 ha skog och sumpskog. Skogs- och myrmosaik med rik fjärilsfauna bl a väddnätfjäril och vaxgul lavspinnare. Skogen hårt brukad. Markägare: Sveaskog.

Knuthöjdsmossen, Hällefors kn, strax V om Hällefors samhälle. 326 ha varav 232 ha myr, 8 ha vatten och 78 ha skog och sumpskog. En mindre del av Knuthöjdsmossen är skyddad som naturreservat sedan år 1973 (98 ha). Den är känd för sin märkliga topografi och för de många häckande paren av smålom. Det område som pekas ut i MSP saknar skydd. Markägare: Bergvik AB.

Kärnskogsmossen, Askersunds, Hallsbergs och Motala kn:er (Östergötlands län: "Stora mossen"), 7 km SV om Hjortkvarn. 1494 ha varav 851 ha öppen myr, 65 ha vatten, 574 ha skog och sumpskog. Myrkomplex med flera myrtyper, skogs- och myrmosaik, rikt fågelliv bl a orrspelel, storspöve, fiskgiuse. Natura 2000-område i Östergötlands län, reservatsbildning pågår i Östergötland. Markägare: Naturvårdsverket och Boo-Hjortkvarn.

Römyren-Nittälvsdeltat, Ljusnarsbergs kn, 5 km V om Kopparberg. 991 ha varav 589 ha öppen myr, 39 ha vatten. Ett stort skogs- och myrkomplex med flera större myrar av olika myrtyper, samt Nittälvens nedersta meandrande lopp, mycket rikt fågelliv. Delvis Natura 2000-område (Römyren), saknar i övrigt skydd. Markägare: Bergvik Skog AB.

Refererad litteratur

Sjörs, H. (och medarbetare), 1973. Skyddsvärda myrar i Kopparbergs län. Växtbiologiska studier 3. Uppsala universitet.

Till minne av Nils-Olov "Olle" Ericsson

Text: Uno Milberg

Olle var en nära vän till Ingvar och Karin Andersson i Älvhyttan och de delade samma intresse för växter och svamp genom livet, "Olle och Anders" alltså. Fruarna Karin och Alice såg till att de fungerade som familjefäder, men stöttade också deras intressen.

För Uno Milberg som skriver detta var båda ovannämnda kompisar och läromästare under 40 till 50 år under otaliga exkursioner och fotosafaris.

Nu har också Olle avslutat sin nästan 92-åriga levnad. Hans sista stora intresse i livet handlade om svamp och särskilt Cortinarius. Han gladdes dessutom mycket över Karlskogafloran som han fick ett hedersexemplar av 22 juni 2008. "Tänk att man åkt över ån så mycket utan att kolla mer på hidersidan" sade han ofta. Ett par sidor i boken hade han gärna öppna, nämligen där han själv finns på bild brevid hans biologilärare på läroverket Sven Söderlund. Denne blev f.ö. Karlskoga biologiska föreningens förste ordförande 1945.

Olle som bildskapare och fotograf var ett föredöme. Noterade allt om varje bilds tillkomst. Den gråa exkursionsrocken hade han ofta sommar som vinter. Dessutom en bergansmes som han kånkade matsäck och fotograjer i. Fototillfällena krävde ständig upppackning och nedpackning. Remmar av, remmar på för att hålla stativet på plats, även om det bara var 10 m till nästa objekt. Man fick anpassa sig. Dessutom allt mustigt språk i form av grova ord som osade om solen visade sig för mycket eller vindar som blåste otjänligt. Begreppet "orkanil" blev ett bruksord med Olle. Olles kamera Edixa med Schneideroptik med

bländare 32, vilket också blev min första spegelreflex. Högsta skärpedjup skulle varje bild ha. Separat ljusmätare, vars värden Olle omvandlade med snabb roten-ur beräkning i huvudet hur lång tid varje bild krävde. Kunde vara 1-2 min ibland. Tänk vi alla som senare kunnat avnjuta dessa bilder på något av hans otaliga bildföredrag och kunnat få se superskarpa bilder, dessutom ledsagat av Olles uttömmande artbeskrivningar.

Ett minne från 27-28 juni 1986 när vi hade besök av Dr Nils Dahlbäck som ville komma och lära sig om daggkåpor, men även andra arter. På bilden syns min Alva bredvid Olle sedan Dahlbäck som får fakta av Lars Asklund om hartmanstarr, vilken Lars och Kjell Sundkvist funnit en bit norr om Nora i landsvägsdiket. Nils Dahlbeck bodde hos Alva och mig över natten. På kvällen hade vi alla samlade hemma på middag och med en Nils D. i högform berättande om minnen från sitt rika liv. Han var då 75 år.

Olle i Tysslingens vass sommaren 1982. Vi letar efter bågsäv, *Scirpus radicans*. Som vi finner i stor mängd på Södra sidan ganska nära Åkerby herrgård. Det var en art Nils Dahlbäck också ville se 1986, så då var vi dit med honom.

Detta är lite bilder och minnen för att hedra Olle Ericsson.

*Uno Millberg Utterbäcksvägen 9, 69152 Karlskoga
uno.milberg@telia.com*

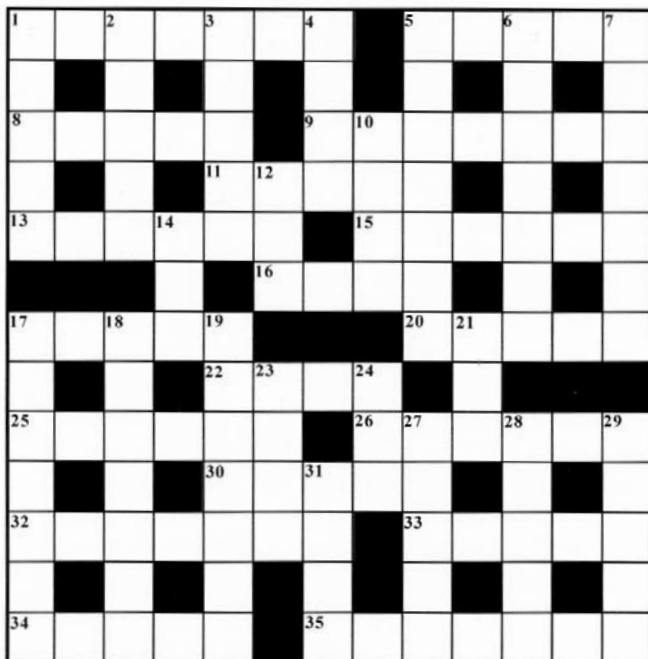
Herbarienytt

Hittills i år har vi haft fyra arbetsmöten i Herbariet med i snitt 8 deltagare. Vi väntar på leverans av två nya skåp, eftersom samlingarna hela tiden växer. När skåpen kommer, kan vi lägga in de stora högarna av daggkåpa, släktet *Alchemilla*. De är nu genomgångna och sorterade. Tillsvidare ligger de framme på borden. Genomgången fortsätter med släkterna i alfabetisk ordning.

Lars Löfgren har lämnat två flyttkartonger med kollektor som bestäms av experter för Närkes Flora. Dessa kartonger måste vi gå igenom för att se om något, växter eller etiketter, behöver fästas på herbariearken. Det finns alltså arbete...

I samband med snösmältningen uppstod under våren en vattenläcka i ett utrymme intill herbariet. För att torka ut denna sätte Länsarvet in ett par stora byggfläktar, vilket skapat vissa olägenheter, både för vårt arbete och de ömtåliga kollektorna. Det understryker behovet av mer ändamålsenliga lokaler för samlingarna.

Naturkorsord

VÄGRÄTT

1. Frostnupet gott
5. Finns gul och blå
8. Har mången botanist efter rar ört
9. Hörs kanske då kremla smakar beskt
11. En sådan strand finns
13. Långfilsblomma
15. Blommors försvar
16. Ses viss vädd ofta på
17. Ses i mossig barrskog
20. På fjälläng
22. Finns en skräp
25. På fruktfatet
26. Sågs i klosterträdgård
30. Trivs strandlummer i
32. Har kamferaktig lukt
33. Studerar lichenolog
34. Ses med lago
35. Område med nordliga örter

LODRÄTT

1. Gräsnejlika
2. Som möbelfaner förr
3. Gör vänderot sömnlöshet
4. Basidsvamp
5. Förökar sig apomiktiskt
6. Kan jästa druvor orsaka
7. Växtsläkter triffar
10. Kan bli till bulle
12. Ses blåsippor uti backarna
14. Ses med bräken
17. Är mykorrhizaberoende
18. Släktet getapel
19. Då embryo blir till utan befruktning
21. Kort område i floran
23. Bär blå bär
24. Juncus
27. Utvecklar vicker
28. Kaprifolväxt
29. Sågs visst gräs göra
31. Trivs ängsblommor i.

Lösningen skall vara redaktionen tillhanda senast måndagen den 2/8 2010.
Vinnaren får två trisslotter. Lösning och vinnare publiceras i nästa nummer av T-Veronikan.

Konstruktör: Christer Klingberg

De Vilda Blommornas Dag söndag 20 juni 2010

De Vilda Blommornas Dag genomförs i år för nionde gången i Norden, inklusive Färöarna och Grönland. Dagen arrangeras av de rikstäckande botaniska sektionerna via de lokala/regionala föreningarna.

Välj bland 10 blomstervandringar i Örebro Län

- Hallsberg** **Herrfallsäng.** Samling 10.00 vid reservatet, ca 8 km Ö om Hallsberg, väg mot Pålsboda. Handikappanpassat. Samling vid Konsum kl. 09.45. Samarrangemang med Hallbergs Naturskyddsförening. Ledare Arne Holmer, tel 0582-40 758.
- Karlskoga** **Bullerdalen.** Samling kl. 10.00 vid Östra kyrkogården. Ledare Owe och Majbritt Nilsson, tel 0586-72 84 78.
- Kumla** **Lekebacken, Hjortsberga.** Samling kl 10.00 vid parkeringen (Hällabrottet). Ledare Ingalill Teljå, tel 019-57 89 62.
- Lekeberg** **Garphyttans nationalpark.** Samling kl. 14.00 vid parkeringen. Ledare Daniel Gustafsson, tel 073-714 16 06
- Ljusnarsberg** **Ställdalen Promenad** vid Ljustjärns naturreservat. Handikappanpassat. Samling kl. 14.00 vid Alströms parkering. Ledare Märta Dahlberg, tel 0240-66 10 03 och Thyra Lundell, tel 0580- 201 66
- Nora** **Vena hage och Älvhytteängen.** Samling Nora torg kl. 9.30 eller 10.00 vid Vikers kyrka. Ledare Per Erik Persson, tel 0589-70 406.
- Örebro** **Karlslund.** En rik kulturmiljö. Ledare Ingrid Engström, tel 019-25 02 01 och Elisabeth Kocken. Samling vid busshållplatsen kl. 15.00.
- Latorps äng.** Naturreservat. Samling kl. 10.00 vid parkeringen. Buss 522. Obs! Sommarturlista! Ledare Tomas Gustafson, tel 070-280 29 46.
- Vattenparken.** Samling 10.00 vid Naturens hus. Handikappanpassat, lättgånet. Ledare Björn Nordzell, tel 019-24 40 31 och Leif Sandgren.
- Varberga.** Samling kl 10.00 plats och ledare meddelas senare. Se ”Örebro idag” i Nerikes Allehanda.

~****_****~

**Packa ned fika, flora och lupp/förstoringsglas om du har.
Tag gärna med stövlar och regnkläder.**

Besök oss på olbs.se

Lena Lindgren, tel 073-936 38 34, e-post stigolena@hotmail.com,
Inga Hedgren, tel 073-99 46 016, e-post inga.hedgren@telia.com.

Sumpnycklar bifynd till majviva

Text: Ingrid Engström

Sedan 2005 har min man Sven och jag inventerat Majviva *Primula farinosa* i ett åkerdike i Askers socken. 2006 fanns där 43 blommande exemplar, dessutom rikligt med småplantor. På dikeskan- ten fann vi några kraftiga, nyutslagna orkidéer, sannolikt Ångsnycklar *Dactylorhiza incarnata*, som vi inte ägnade något närmare intresse.

Vi återkom till lokalen, förstärkta med Inga Hedgren, den 5 juni 2009. Då fanns där inte en enda majviva, inte heller bladrossetter eller överblommade stänglar. Emellertid växte två grupper av orkidéer på dikeskanten. Den ena gruppen med ofläckade blad ansåg vi oss kunna bestämma till Ångsnycklar *Dactylorhiza incarnata*. Den andra gruppen en bit därifrån – exakta mått saknas – hade till vår förvåning mörka fläckar på ovensidan av bladen. Med våra luppur – 20 gångers förstoring – var det svårt att avgöra, om stödblakens kanter var sågade.

Efter samråd med Lars Löfgren tog vi ett par stödblåd och enstaka blommor, som Lars skickade till Thomas Karlsson på Riksmuséet. För någon månad sedan kom svaret. Thomas Karlsson hade bestämt fyndet till Sumpnycklar *Dactylorhiza majalis* ssp. *traunsteineri*.

Enligt uppgift finns inga aktuella fynd av sumpnycklar i Närke. Däremot växer de i norra delen av Örebro län på bl a Venakärret, Bromängen och Røjängen. Vi kommer att göra ett nytt besök på lokalen i år, försedda med florum, luppur, måttband, en bra kamera och gärna en orkidéexpert.

Trädgårdsmässan

Text: Lena Lindgren

ÖLBS deltog i Trädgårdsmässan i Conventum den 19-21 mars. Vi fick genom Studiefremjandet en egen monter med läge nära entrén. På bordet hade vi bl.a. ett herbarium från Karro. Växterna var insamlade i början av 1900-talet. De äldsta är från 1902 men väl bibehållna. Man kunde bladdra i dem och det väckte minnen, både positiva och negativa!

Monterns väggar hade Inga Hedgren tapetserat med vackra och intressanta växter, de äldsta från 1850-talet. Hon hade dessutom hängt upp några exemplar av T-Veronikan och några foton på vilda växter. Vi passade på att berätta för besökarna att De Vilda Blommornas Dag firas i hela Norden inklusive Grönland, söndagen före midsommar, i år för 10:e gången. Vi delade ut en lista över årets blomstervandringar i vårt län. Besökare kunde titta i diverse florum och vi berättade om arbetet med Närkesfloran.

Tvårsnytt gjorde ett inslag från Trädgårdsmässan, varav största delen från vår monter och kort intervju med vår ordförande Per Erik Persson. Utomordentlig PR för föreningen! Per Erik ledde på söndagen ett seminarium om föreningens verksamhet och projektet Närkes Flora. Tack alla som aktivt deltog i förberedelser och genomförande!

Uppdaterat program 2010

Onsdag 26 maj Norra och Södra Mossby. Gamla oxlar med trädsvampar, rosettjungfrulin, massor av gullvivor och andra vårblommor. Ledare: Ingalill Teljå. Samling i Norra Mossby kl 18.30 eller vid Scandic väst Örebro kl 18.00. Vägvisare: Ingrid och Sven Engström.

Onsdag 9 juni – onsdag 15 juni ölandsexkursion. Vandrarnhem är bokad i Stora Frö och Löttorp. Information: Ingrid Engström, tfn 019-250201.

Söndag 20 juni De Vilda Blommornas Dag. Detaljprogram se sid 20.

Lördag 3 juli Exkursion till Nohlmarken och Ålleberg i Västergötland. Bl.a tistelsnyltrot. Samarrangemang med Nora Biologiska förening. Ledare Peter Bärnövall. Samling vid Scandic Väst, Örebro kl 09.00.

Torsdag 15 juli Skvaleberget, Kilsbergen. Högsommarflora. Ledare Berit Ragné. Samling vid Naturens Teater, Rånneå, Tysslingen. kl. 17.00.

Lördag 24 juli Axsjöfallet, Lerbäck. Blommor och fjärilar. Ledare Björn Nordzell. Samling vid Scandic väst, Örebro kl. 10.00.

Augusti Exkursionen till Idkerberget inställd.

Lördag 21 augusti heldagsexkursion för studier an vattenväxter i sjöar i södra länsdelen. Samling vid Scandic Väst, Örebro kl 10.00. Ledare Cecilia Journat-Pettersson.

Lördag 4 september Lejakärret, info om kärrets skötsel samt svampexkursion med ovanliga arter, ej matsvamp Samarrangemang med Nora Biologiska förening. Ledare Herbert Kaufmann. Samling vid Svampen, Örebro kl. 09.00 eller Nora torg kl. 09.30

Söndag 26 september kl 15.00 Månadsmöte i Herbariet Kasernen Narva.

Program bestäms senare, se hemsidan.

Söndag 24 oktober kl 15.00 Sommarens fynd, Herbariet.

Ta med pressade eller färska växter, bilder mm.

Söndag 21 november kl 15.00 Månadsmöte i Herbariet.

Program bestäms senare, se hemsidan.

Se även programmet på ÖLBS hemsida www.olbs.se

Bildtexter till sidorna 12 - 14

1	Ängtoppklocka (AH)	8	Småsileshår (AH)	15	Hällabomossen, Lindesbergs kn (KS)
2	Rödfibbla (AH)	9	Myrliija (BN)	16	Jungfru marie nycklar förekommer bl a på Örgivsmossen (KS)
3	Mahonia (AH)	10	Mossnycklar (AH)	17	Tranbär (KS)
4	Höstanemon (AH)	11	Sydkråkbär (AH)	18	Spelande orttupp (KS)
5	Pärhyacinter (AH)	12	Svartringlad pärlemorfjäril på skvatram (BN)	19	Hjortron (AH)
6	KG Nilsson demonstrerar en kamskivling (AH)	13	Bromängen, rikkärr i Nora (KS)	20	Smålom på Knuthöjds-mossen, Hällefors kn (KS)
7	Tranbärsblom (BN)	14	Dammossen-Röbergs-hagemossen, Kilsbergen, Nora kn. (KS)		

Fotografer: AH Arne Holmer, BN Björn Nordzell, KS Kjell Store.

Örebro Läns Botaniska Sällskap

ÖLBS ändamål är att utgöra ett forum för utbyte av erfarenheter och kunskaper inom botanikens olika grenar, att utforska floran inom länet och att verka för skydd av växtlokaler och växtsamhällen. ÖLBS är anslutet till Svenska Botaniska Föreningen.

Styrelse

Ordförande

Per Erik Persson Gamla Viken 217
713 92 Gyttorp, tfn 0587-704 06
pererikpersson.gamlaviken@telia.com

Vice ordförande

Daniel Gustafson Hemmansvägen 3
702 17 Örebro, tfn 019-18 87 72
e-post daniel.gustafson@telia.com

Sekreterare

Inga Hedgren Stensoppsvägen 1
705 95 Örebro, tfn 073-9946016
inga.hedgren@telia.com

Kassör

Herbert Kaufmann Sofiebergsv.
6 702 29 Örebro, tfn 019-24 61 94
hekau@bredband.net

Organisationsnummer

875001-7298

Adress

Korrespondens ställs till ordföranden.

Programmet läggs också ut på ÖLBS hemsida www.olbs.se

Ledamöter

Berit Ragné Odengatan 2
713 32 Nora, tfn 0587-109 11

Owe Nilsson Utterbäcksvägen 10,
691 52 Karlskoga, 0586-728478
owe.kga@telia.com

Tomas Gustafson, Sveavägen 5, 702 14
Örebro tfn 019-320685
e-post tomas.gustafson@snf.se

Suppleanter

Lena Lindgren, Blyglansvägen 8
703 74 Örebro, tfn 019-20 17 60
stigolena@hotmail.com

Michael Andersson Tornfalkgatan
124, 703 49 Örebro tfn 073-05 23 675
primus@telia.com

Medlemsavgift 2010

Ordinarie medlem 140 kr.
Familjemedlem 70 kr (ej *Veronikan*).
Avgift inbetalas till
Plusgiro **64 26 24-1**.

Ordföranden har ordet	3
Floran i Hallsbergs socken	
Karl Gustaf Nilsson	4
Nöd och bröd - om bristen på allting	
Lars Löfgren	7
Verksamhetsberättelse 2009	9
Årsmöte 2010	10
Myrskyddsplan för Örebro län	
Michael Andersson	15
Till minne av Nils-Olov "Olle" Ericsson	
Uno Milberg	17
Herbarienytt	
Ingrid Engström	18
Naturkorsord	
Christer Klingberg	19
De Vilda Blommornas Dag 20 juni	
Inga Hedgren och Lena Lindgren	20
Sumpnycklar bifynd till majviva	
Ingrid Engström	21
Trädgårdsmässan	
Lena Lindgren	21
Uppdaterat program 2010	22

